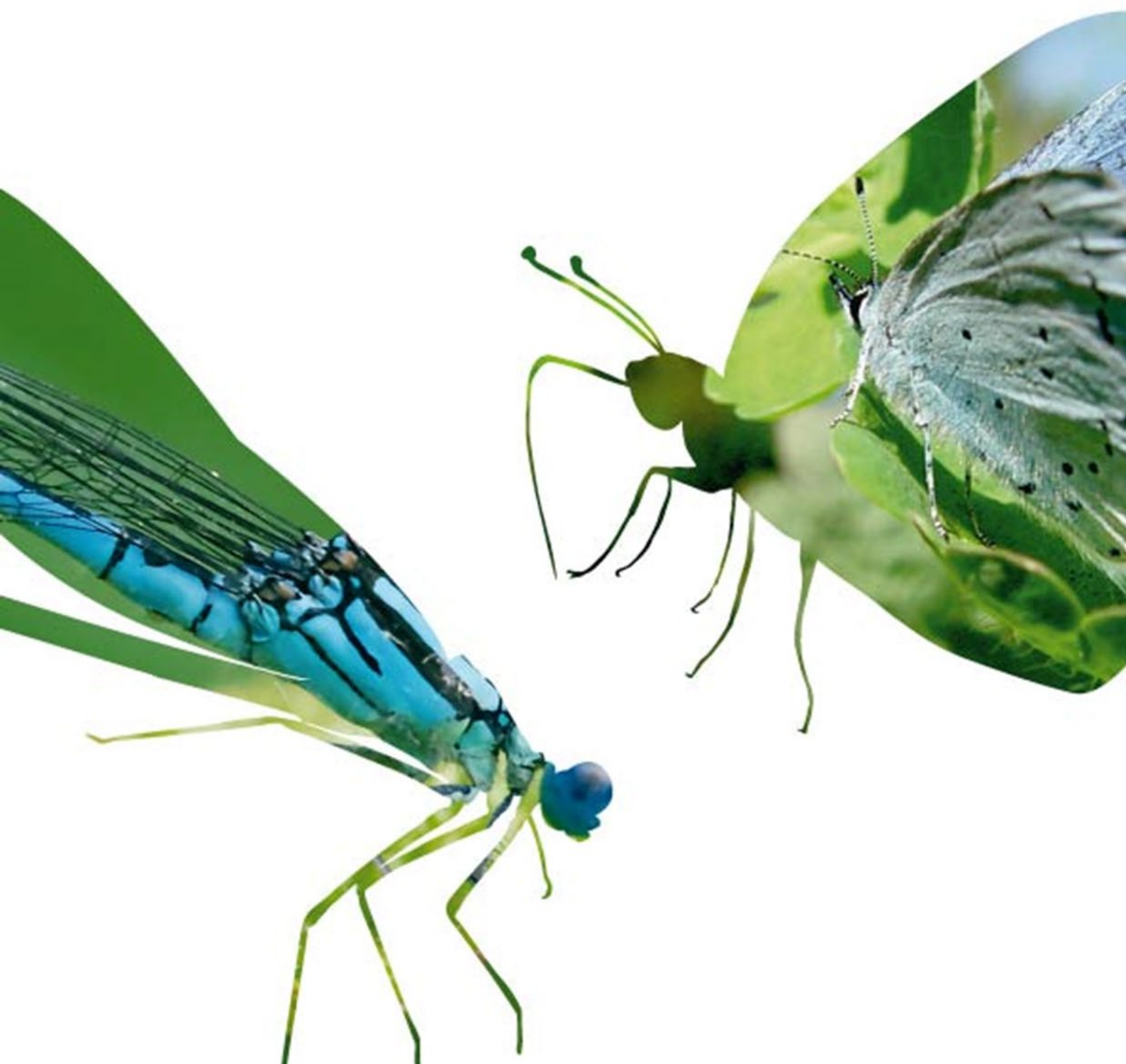

Jaarverslag ei-tellingen sleedoornpage 2015-2016

Jaarverslag ei-tellingen sleedoorpage 2015-2016

Jaarverslag ei-tellingen sleedoornpage 2015-2016

Tekst

Menno Venema

Met medewerking van

Sicco Ens

Rapportnummer

VS2016.046

Projectnummer

Bescherming sleedoornpage

Productie

De Vlinderstichting

Mennonietenweg 10

Postbus 506

6700 AM Wageningen

T 0317 46 73 46

E-Mail: info@vlinderstichting.nl

Website: www.vlinderstichting.nl

Opdrachtgever

De Vlinderstichting

Deze publicatie kan worden geciteerd als

Venema, M. & S. Ens (2016). Jaarverslag ei-tellingen sleedoornpage 2015-2016. Rapport VS2016.046, De Vlinderstichting, Wageningen.

Trefwoorden

Sleedoornpage, monitoring, ei-tellingen.

April 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van De Vlinderstichting, noch mag het zonder een dergelijke toestemming gebruikt worden voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Verslag ei-tellingen sleedoornpage seizoen 2015 - 2016

Er werd begonnen met zoeken in november, vanwege aangekondigde beheerwerkzaamheden in Apeldoorn. Het weer was in het begin van de zoekperiode zeer zacht met veel zon in november en december. Hierdoor bleven de blaadjes lang aan de sleedoorns zitten, wat het zoeken enigszins lastig maakte. Ook de brandnetels waren nog niet afgestorven en waren lastig bij het zoeken. In het nieuwe jaar werd het langzamerhand steeds natter en iets koeler, met soms veel wind. In Zuid-Limburg lag zelfs even sneeuw. Slechts eenmaal werd de geplande zoekdag vanwege het weer afgelast in Zwolle en eenmaal werd het zoeken korte tijd uitgesteld vanwege de sneeuw in Zuid-Limburg.

Er werd dit seizoen een record aantal eitjes geteld, 5019 tegen vorig jaar 4658. Dit kwam vooral omdat er nieuwe plekken gevonden werden in o.a. Arnhem en Doesburg maar ook zagen veel populaties dit jaar een record, o.a. in Wageningen en Apeldoorn, of een beter resultaat dan vorig jaar. Dat kon echter niet gezegd worden van Wolvega, Steenwijkerland en Ommen, waar de aantallen dramatisch kelderden. Voor Steenwijkerland is dat nog niet zo erg, het is nog steeds de grootste populatie van Nederland, en de populatie in Ommen blijft ook nog groot, maar over Wolvega maken we ons zorgen.

Helaas waren er dit seizoen nogal wat beheerongelukken. Zo werd in Steenwijkerland een groot deel van de belangrijkste locatie onbedoeld gesnoeid en ook in Apeldoorn werd meer gesnoeid dan van te voren was afgesproken. Op de meeste plekken waar het beheer fout ging is contact geweest met de beheerder.

Omdat de sleedoornpage vooral binnen de bebouwde kom voorkomt is er vaak veel belangstelling van langs wandelende mensen (vaak met hond) uit de buurt. Daarom werd dit jaar een foldertje (met dank aan Henk Bosma) ontwikkeld om de mensen te informeren. Ze kunnen daarmee thuis nog eens rustig het verhaal van deze soort nalezen. Het foldertje werd een aantal keren geprint en werd graag aangenomen door de belangstellenden. De foldertjes waren begin februari beschikbaar, waardoor we ze helaas pas laat konden uitdelen. Hiernaast is de website <http://www.vlinderstichting.nl/sleedoornpage> gelanceerd om de zoekdagen aan geïnteresseerden mede te delen en een actuele tussenstand van de resultaten te tonen.

Overzicht van de populaties, in grote lijnen van noord naar zuid

In **Wolvega** werden veel minder eitjes gevonden dan vorig jaar, wat niet alleen te wijten was aan het rigoureuze snoeien op en rond de ijsbaan. Daar werden nog maar 7 eitjes gevonden tegen vorig jaar 10. Op Sportpark Molenwiek hebben we geen enkel eitje meer gevonden, vorig jaar nog 41. Over de reden daarvan tasten we nog in het duister. Misschien dat verjonging van de sleedoorns nu volgend jaar weer iets oplevert. Op de sleedoorns in de Jachtwerfstraat, waar vorig jaar voor het eerst 3 eitjes werden ontdekt, werd nu niks gevonden. In het noorden werden verrassend 2 eitjes gevonden op een plek waar jaren geleden ook al eens tevergeefs gezocht was. Dit is op dit moment de noordelijkste vindplaats van eitjes van de sleedoornpage in Nederland.

Dit jaar werden er in **Steenwijkerland** veel minder eitjes gevonden. Mogelijk komt dit doordat vorig jaar relatief veel eitjes waren geparasiteerd door de sluipwesp *Trichogramma aurosum* en door een beheerongeluk aan de Lange Baan (de beste tellocatie van Nederland!), waarbij de buitenste rij struiken, inclusief sleedoorns, tegen de afspraken in is weggesnoeid. Hierbij zijn veel eitjes in de versnipperaar verdwenen, getuige een aantal achtergebleven gesnoeide takjes waarop eitjes werden gevonden. Op de Lange Muddenweg werden veel meer sleedoorns gesnoeid dan afgesproken, ook hier zijn veel eitjes in de versnipperaar terecht gekomen. Op de sleedoorns op het talud van de brug in de Ruxveenseweg werden veel eitjes gevonden, terwijl op het talud aan de noordkant van het kanaal niks leek te zitten. In het Broekslagenbos deed de soort het goed, er werden wat bramen verwijderd zodat de sleedoorns weer wat licht krijgen. Te Wolterholten waren veel sleedoorns gesnoeid, daardoor werden er weinig eitjes gevonden. Langs het Belvederepad en in de omgeving daar werden veel minder eitjes gevonden dan vorig seizoen, hier hebben de sleedoorns soms veel last van bramen. Langs de Steenwijker Aa werd alles gesnoeid, daar zijn de eitjes weggehaald en elders teruggeplaatst.

Onbedoeld gesnoeide struiken langs de Lange Baan in Steenwijkerland

In **Zuidwolde** kwam de teller op 59 eitjes, een heel goed resultaat. Vooral de Slagendijk leverde dit jaar relatief veel op, terwijl de omgeving van de Vlindertuin met 9 eitjes achterbleef.

In het Vechtdal bij **Ommen** werden niet alle locaties helemaal onderzocht, toch zijn er nog 241 eitjes gevonden. Mogelijk dat hier sluipwespen actief zijn maar ook de kwaliteit van de sleedoorns wordt op sommige delen duidelijk minder. Camping de Roos leverde de meeste eitjes op maar is niet helemaal onderzocht. Het ertegenaan liggende natuurgebied de Prathoek is maar voor een deel bezocht. Het Arrier Koeland en het Junner Koeland werden dit jaar helemaal niet bezocht.

Zwolle leverde veel eitjes op, de IJsselallee deed het veel beter dan vorig jaar. Rondom het Sportpark Jo van Marle werden veel minder eitjes gevonden, van bijna 300 vorig jaar nu net geen 100. Het Schellerpark, waar met de voeten in een laag water werd gezocht, en het Ittersumerpark bleven in de buurt van vorig jaar. Met in totaal 712 eitjes werd het record van twee jaar geleden net niet gehaald. Tijdens het tellen langs de IJsselallee kwam een bewoner van de overkant van het water naar ons toe en vertelde dat ze sleedoorns in haar tuin had. Natuurlijk hebben we daar even gekeken en we vonden 2 eitjes. In Zwolle-Noord werd nauwelijks gezocht, daar zijn mogelijk nog wel geschikte plekken om te onderzoeken maar we hadden daar geen tijd meer voor. Hieronder de resultaten voor Zwolle per door ons getelde locatie:

tellocatie	2014/2015	2015/2016
IJsselallee, Essinckbelt	niet geteld	23
IJsselallee, Grenslaan	6	13
IJsselallee, Lunentunnel	26	160
IJsselallee, Reysigerweg	26	100
IJsselallee, Schellertunnel	26	116
IJsselallee, Windesheim	35	68
Ittersumerpark	115	100
Schellerpark	34	32
Sportpark Jo van Marle	280	98

In het Schellerpark was het erg nat maar er zaten wel eitjes

In **Epe** werden 7 eitjes gevonden, net iets meer dan vorig jaar. De hoeveelheid sleedoorns in het onderzochte gebied is net zoveel als vorig jaar. In de aangrenzende wijk Vegtelarij werden nog wat sleedoorns gevonden, daarop zaten echter geen eitjes.

In **Nunspeet** werden langs de Kienschulpenweg in het dorp nog 9 eitjes gevonden tegen vorig jaar 10. In de IJsselmeerduintjes bij Nunspeet werd ook dit seizoen helaas niks gevonden, de soort lijkt hier verdwenen. De bijtuin werd dit seizoen niet onderzocht. We kregen een tip dat in de buurt van Hierden nog meer sleedoorns stonden, hierop werden echter geen eitjes gevonden.

Een record aantal eitjes in **Apeldoorn** deze keer: 318. het vorige record uit 2007 was 190. Een bewoner heeft uit eigen beweging sleedoorns naast zijn huis gesnoeid. In het Zuiderpark werden eitjes verwijderd van sleedoorns die gesnoeid zouden worden. Er werden echter meer sleedoorns gesnoeid dan door de gemeente aangegeven. Wel zijn er afgelopen najaar jonge sleedoorns bij geplant, we zijn benieuwd of daar volgend seizoen eitjes op zitten. Ook in het Mheenpark verdwenen sleedoorns met eitjes door beheersactiviteiten van de gemeente. Als bijzonderheid werd er gezocht met een verrekijker op struiken die op een moeilijk bereikbare plek aan de overkant van een slootje stonden. Er leek een eitje te zitten, waarna enkele dappere zoekers de oversteek waagden en konden bevestigen dat dit een eitje van de sleedoornpage was.

Voor het tweede jaar op rij werden er geen eitjes gevonden in **Amersfoort**. De uitgezette eitjes en rupsen van vorig seizoen hebben, zo het lijkt, geen resultaat opgeleverd. Mogelijk dat de droogte tijdens de groeitijd van de rupsen hier funest is geweest. De vorig seizoen getransplanteerde eitjes bevatten waarschijnlijk veel sluipwespen.

Ondanks dat er vorig seizoen ook eitjes in **Soest** zijn bijgeplaatst nam het aantal hier iets af. Er werd met een grote groep gezocht op een regenachtige dag en dat scheelde want natellen bij droog weer leverde toch weer extra eitjes op.

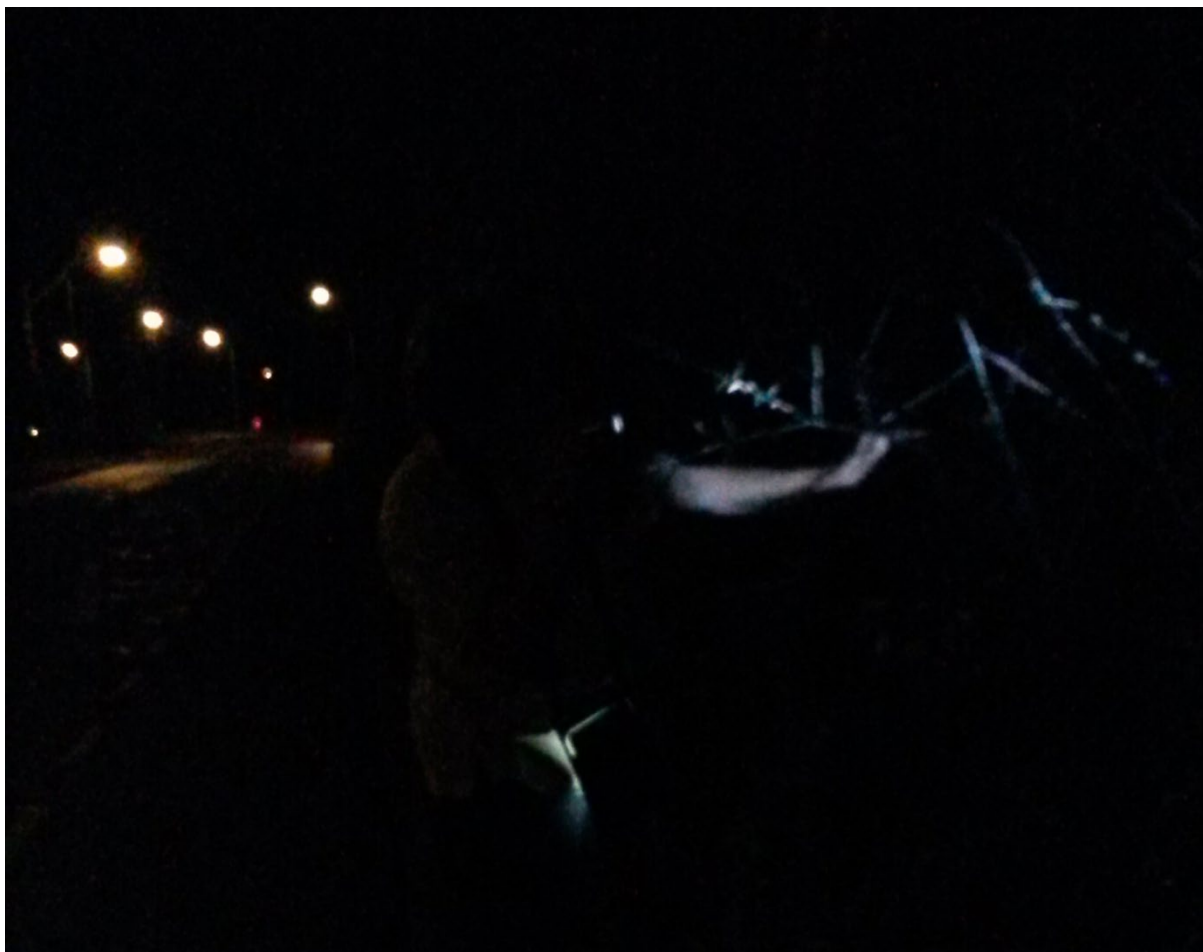
In **Langbroek** is afgelopen zomer een imago van de sleedoornpage langs de Broekhuizerstraat gezien, daarom werd daar gezocht naar eitjes. Die werden daar uiteindelijk ook gevonden, maar liefst 37 stuks. In **Overlangbroek** langs het klompenpad werden veel meer eitjes gevonden dan vorig jaar, 27 tegenover 11. Ook elders in het gebied werd gezocht en gevonden, vooral in kort geleden gesnoeide essengrienden. In totaal een goede score van 114, het hoogste aantal sinds 2006.

Ook **Ede** leverde een record op, de geluidswal langs de A12 waarop heel veel sleedoorns staan leverde 174 eitjes op tegen 127 vorig seizoen. Aan de Doesburgerdijk werden nieuwe plekken met sleedoorns gevonden, slechts op een van die plekken werden ook eitjes gevonden. Dit bleek gelijk een goede plek met 46 eitjes. Ook dit jaar weer veel bramen die de sleedoorns overwoekeren op de Doesburgerdijk en de geluidswal. Een deel van de sleedoorns op de geluidswal wordt wat oud, ze zouden best gesnoeid mogen worden. De sleedoorns langs de Jan Steenlaan werden niet helemaal onderzocht maar toch 16 eitjes tegen 30 vorig jaar. In de wijk Rietkampen werd wegens tijdgebrek deze keer niet gezocht.

In **Wageningen** werd opnieuw een record aantal eitjes geteld, bijna 1000 en dat is bijna net zoveel als in Steenwijkerland. Langs de Kennedyweg werd gesnoeid, daar werden zo veel mogelijk eitjes verwijderd en elders in Wageningen teruggeplaatst. De eerste dag werd in het donker met zaklampen gezocht. Dit leverde wel eitjes op, maar bij het later onderzoeken van de meegenomen takken bleken er meer dan 2 keer zoveel eitjes op te zitten dan we aanvankelijk dachten. Op de Blauwe Bergen werden de sleedoorns vrijwel volledig overwoekerd door bramen, hier heeft de gemeente flink gesnoeid. In deze stad worden uitsluitend eitjes in de noord-westelijke helft gevonden, hoewel in het verleden ook wel eitjes in de andere helft gevonden zijn.

De Blauwe Bergen in Wageningen na de snoei

Aan de Kennedyweg in Wageningen werd met zaklantaarns gezocht

In **Brummen** werden deze keer ca. 10 eitjes gevonden in het park 't Goor, niet alle sleedoorns zijn daar onderzocht. Een deel van de sleedoorns wordt daar te oud, er zitten maar weinig jonge scheuten in.

In **Doesburg** werd, na de ontdekking van vorig jaar, de zoektocht naar geschikte plekken voortgezet en dat leverde naast veel nieuwe plekken ook een flink aantal van 457 eitjes op. Ook dit jaar is een deel van de eitjes verdwenen door beheerwerkzaamheden door de gemeente. Bovendien worden veel naar buiten stekende takken van de sleedoorns waar de meeste eitjes op zitten in het najaar en de winter weggesnoeid.

Een ontmoetingsboom (eik) van de sleedoornpage met eitjes eronder in Doesburg

In **Angerlo** werd de vorig jaar ontdekte plek langs een fietspad opnieuw bezocht, hier werden 8 eitjes gevonden tegenover 4 vorig seizoen. In de buurt van de Oude IJssel (4 eitjes) en op het aangrenzende bedrijventerrein De Koppeling (47 eitjes) werden nieuwe plekken gevonden.

Voor het eerst sinds 2010 werd in **Velp** op Larenstein weer een eitje gevonden. De vorige zoektocht was in 2014 en leverde niks op. Er wordt door studenten een beheerplan opgesteld voor deze locatie.

In **Arnhem** werden op hoogte 80 weer veel meer eitjes gevonden dan de 35 van vorig jaar, nu 156. In heemtuin Presikhaaf werden nu 5 eitjes gevonden, ruim meer dan die ene van vorig jaar. In Arnhem-Zuid was al lang niet meer naar eitjes gezocht, dit jaar werd de zoektocht hervat in de willekeurig gekozen wijk De Laar. Dat leverde al bij de eerste gevonden sleedoorntjes 12 eitjes op. In totaal werden er in deze wijk 280 eitjes gevonden, waarbij opgemerkt dient te worden dat niet de hele wijk is onderzocht. Volgend seizoen gaan we verder zoeken naar geschikte plekken in Arnhem-Zuid.

In **Megchelen** in de Oude IJsselstreek, waar vorig jaar 5 eitjes werden gevonden, is dit seizoen niks gevonden, ook in de buurt is gezocht maar zonder resultaat.

Bij de **Kraaijenbergse plassen** werd een record aantal eitjes gevonden, maar liefst 114 stuks, verdeeld over 2 locaties. Veruit de meeste daarvan werden in De Geest gevonden. Het gebied werd niet helemaal onderzocht.

Eitjes van de sleedoorntje, zeer fraai vastgelegd door Tineke Cramer bij de Kraaijenbergse plassen

In **Zuid-Limburg** werd de opgaande lijn wederom voortgezet, met 157 eitjes het hoogste aantal sinds 2005. Dat is echter nog altijd veel minder dan eind jaren 90. Vrijwel alle

tellocaties leverden meer eitjes op dan vorig jaar. In Gronzedel werden voor het eerst sinds 2008 weer eitjes gevonden en er werden nieuwe plekken gevonden bij Vijlen en in het Geuldal. Door sneeuw kon niet de hele Piepert onderzocht worden en ook de Kruisberg bij Eys werd, net als vorig jaar, niet helemaal onderzocht. Helaas werd een gemeenteberm bij Cottessen door een eigenaar van een naastgelegen schapenweide illegaal gemaaid, waardoor eitjes sneuvelden. De maaier heeft een uitbrander van de gemeente ontvangen. In de Piepert troffen we langs de Biesbergerweg een flinke hoeveelheid gesnoeide sleedoorns aan (zie foto). Hieronder de door ons gevonden aantallen per tellocatie.

Tellocatie	2014/2015	2015/2016
Bommerig, Weyerweg	4	4
Camerig	0	4
Cottessen	5	33
Fromberg	6	13
Gronzedel (Gele Anemoon)	0	5
Kruisberg (bij Eys)	31	43
Platte Bosch	1	niet gezocht
Piepert	15	25
Rott	0	5
Sint-Pietersberg	13	15
Vijlen	niet gezocht	10
Vrakelberg	0	0

De sleedoorns in de Piepert worden niet allemaal vlindervriendelijk beheerd

Alle tellers van harte bedankt en tot het volgende telseizoen.

Gedetailleerde gegevens zijn op aanvraag waar mogelijk beschikbaar.

Bijlagen

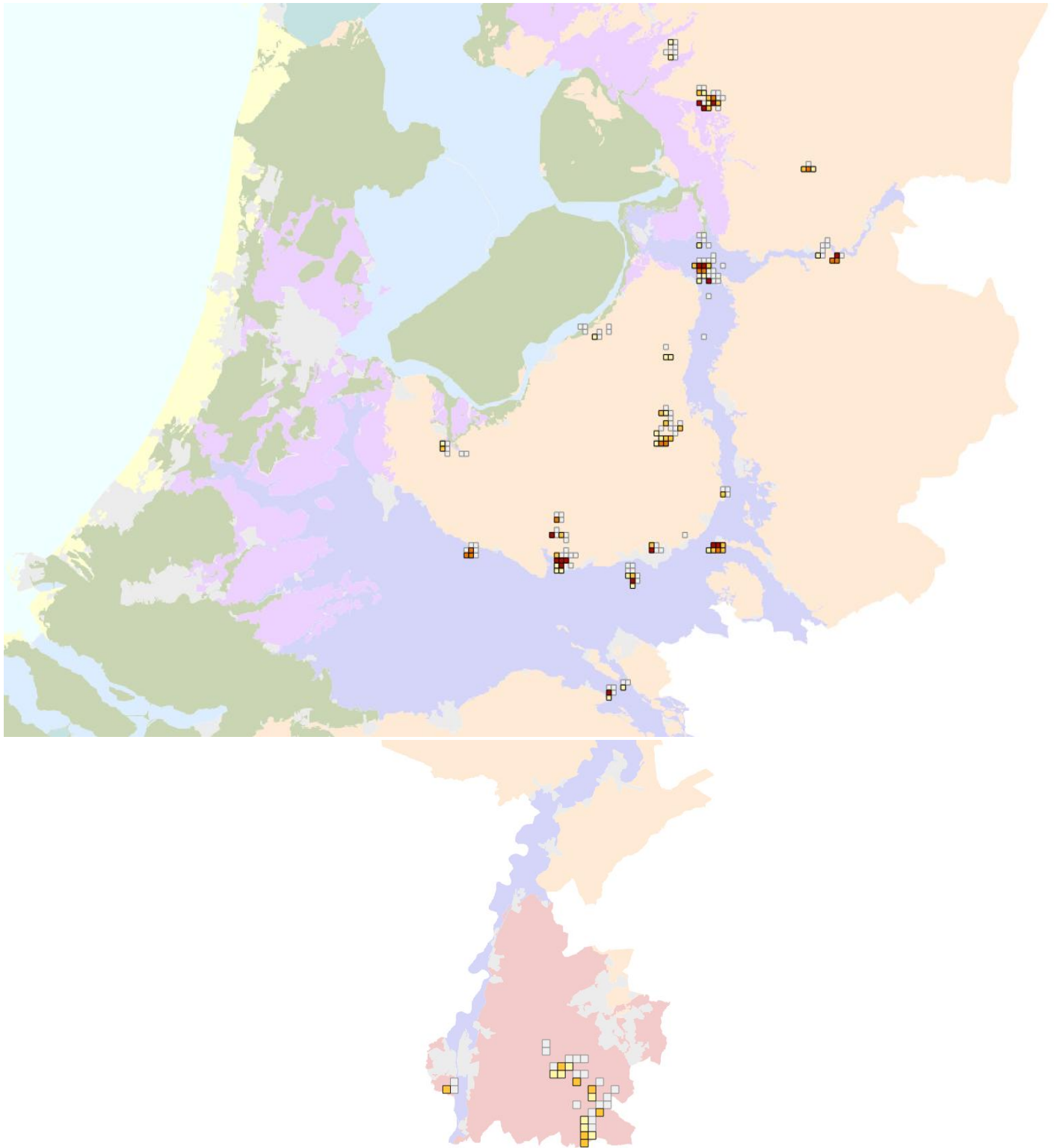
Hieronder de ranglijst van de populaties van dit seizoen naar grootte met daarachter het aantal eitjes. De lijst is slechts een indicatie omdat sommige populaties maar voor een deel onderzocht zijn.

1	Steenwijkerland	1011
2	Wageningen	970
3	Zwolle	712
4	Doesburg	457
5	Arnhem	443
6	Apeldoorn	318
7	Ede	262
8	Ommen	241
9	Zuid-Limburg	160
10	Kraaijenbergse plassen	121
11	Overlangbroek	114
12	Angerlo	59
	Zuidwolde	59
14	Soest	56
15	Brummen	10
16	Nunspeet	9
	Wolvega	9
18	Epe	7
19	Velp	1

Hieronder het overzicht van de bekende populaties met de aantallen van de afgelopen 3 seizoenen. De aantallen tussen de verschillende seizoenen laten zich niet helemaal vergelijken omdat het aantal tellocaties, het aantal teluren, de vitaliteit van de sleedoorns en het aantal en de ervaring van de tellers kan variëren.

tellocatie	13/14	14/15	15/16
Amersfoort	5	0	0
Angerlo	-	4	59
Apeldoorn	185	157	318
Arnhem	197	36	443
Brummen	10	6	10
Doesburg	-	151	457
Ede	38	195	262
Epe	9	4	7
Kraaijenbergse plassen	75	47	121
Megchelen	-	5	0
Nunspeet	17	10	9
Ommen	776	655	241
Overlangbroek	51	16	114
Soest	70	69	56
Steenwijkerland	1843	1915	1011
Velp	0	-	1
Wageningen	54	678	970
Wolvega	57	54	9
Zuid-Limburg	58	76	160
Zuidwolde	26	22	59
Zwolle	742	556	712
Totaal	4213	4656	5019

Opm.: streepje betekent niet geteld

Verspreiding van de sleedoornpage in km-hokken op basis van gevonden eitjes met als achtergrond de Fysisch Geografische Regio's. Het valt op dat de soort vooral in de buurt van de overgang van hogere zandgronden naar rivierklei of laagveen zit.

Legenda:

grijsomlijnde hokken = verspreiding afgelopen 10 jaar

zwartomlijnde hokken = verspreiding afgelopen seizoen, hoe donkerder de kleur hoe hoger de aantallen.